

Naročnina

za državo SHS:

- za celo leto naprej Din. 120,—
- za pol leta " " " " 60,—
- za četrt leta " " " " 30,—
- za en mesec " " " " 10,—

za inozemstvo:

- celoletno Din. 210,—
- merično 18,—

Sobotna izdaja:

- v Jugoslaviji . . . Din. 15,—
- v inozemstvu 35,—

SLOVENEK

Gene inseratom:

Enostopna petilina vrata malik oglasi po K 4 — in K 0 — veliki oglasi nad 45 mm višine po K 3 —, poslana itd. po K 12 —.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 9. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKS.

Poštmina plačana v gotovini.

Posamna štev. 75 par.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopis se ne vrača; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun pošne hran. Izbilansko št. 650 za naročnino in št. 340 za oglase, zagreb 19.011, sarajev 7503, praska in dunaj 24.797

Italija pred revolucijo?

Kar se godi zadnje tedne v Italiji, se ne more imenovati drugače kakor začetek državljanske vojske. Fašizem si je čisto očitno postavil za cilj, da se potom nasilnega prevrata polasti vlade in proglasi vojaško diktaturo. Tudi slovensko prebivalstvo v Primorju je, kakor znano, moralo na svoji koži občutiti ta novi pohod fašizma proti političnim svoboščinam ljudstva. Istočasno ko so fašisti divjali zoper naše sorojake v Julijski krajini, so goreli delavski domovi po celi Italiji in so fašisti zasedli z oboroženo silo ne samo občinske urade, kakor n. pr. v Novari, temveč cela mesta: Cremono, Sinigaglio, Tolentino, in celo celo pokrajino, takozvane Marke. Zakonita oblast je tu prenehala, prefekti so odpovedali, sodišča ne vršijo nobenega sodstva napram reakcionarnemu terorju, vojaštvo ne nastopi, karabinjerji so ali ustraševani ali pa naravnost v službi ilegalnih band.

Delavstvo je seveda na to tudi odgovorilo. Proglasešen je generalni štrajk v Piemontu, Milanu, v Markah; napoveduje se v Genovi, sledi najbrž v Rimu in morebiti po vseh večjih industrijskih okrajih Italije. Fašisti odgovarjajo zopet z novimi represalijami; oni tvorijo državo v državi in izdajajo naravnost mobilizacijska povelja ter očitno oznanjajo revolucijo.

Vlada ministrskega predsednika Facta je nasproti tem dogodkom brez vsake moči. Facta je nastopil z izrečnim zagotovitvijo obstoječih zakonov. Tega pa mož ali ni hotel ali ni mogel, ker ga oblasti ali niso poslušale ali pa svojih odredb ni resno mislil. Nekaj časa se je zdelo, da se bo avtoriteta vlade dala utrditi s sijajem, ki ga je metala okoli sebe konferenca evropskih vesil v Genovi, kjer je Italija nastopala kot splendidi pogostitelj vseh diplomatov sveta. Toda neuspehi, ki jih je potem pravkar prinesel nazaj iz svojega londonskega potovanja minister za zunanje zadeve Schanzler, kateri se je prepričal, da med lepimi besedami Lloyd Georgeja in njegovimi dejanskimi namerami zija velik prepad, so vse te nade uničili. Značilno je, da je notranja kriza v Italiji izbruhnila prav v momentu, ko se Schanzler vrača v deželo citron in mirt nazaj s praznimi rokama.

Facta se je hotel rešiti s tem, da je napovedal nekatere izjemne zakone v varstvo države. Ni pa imel poguma to izrečno priznati, češ da gre zgolj za nekako širše tolmačenje obstoječih zakonov. V glavnem bi njegove odredbe imele iti za tem, da sme sodna oblast brez pritožbe od strani prizadetih vsako nasilstveno dejanje preganjati — toda, kjer gre za javni red in mir, je to pač samo po sebi umešno. Tudi je napovedal ostre disciplinarne mere zoper upravne organe, ki bi svojo dolžnost zanemarjali.

Položaj v deželi pa je veliko pretesen, da bi se dala javnost potolažiti s temi obljubami, o katerih vsak Italijan ve, da bodo ostale brez dejanskega efekta. Socialisti so proti takim izjemnim zakonom, ker dobro vedo, da bi jih oblasti izrabljale zgolj proti delavcem, fašisti pa ravnotako nečesto trpeti da bi kdorkoli motil njihovo nasilno početje. Tako je prišlo do tega, da je parlament z 288 glasovi proti 102 izrekel Factovi vladi nezaupnico ter je moral vsled tega kabinet podati demisijo.

Proti kabinetu so glasovali tako popolari, socialisti in demokrati kakor fašisti, to se pravi, tako nacionalistični teroristi na eni kakor socialistična levica in zmerna krščanska ter liberalni demokratični elementi na drugi strani.

Izhod iz te težke notranje krize bi bil lahek, če bi se socialisti mogli odločiti za pozitivno parlamentarno sodelovanje s krščansko ljudsko stranko, ker bi to bila večina, ki bi mogla deželo rešiti permanentne anarhije in brezakonja, na kateri bolega od leta 1918. dalje. Tej večini bi se gotovo pridružil tudi zmerno-liberalni demokrati in na ta način bi se dal fašizem zatreti. Toda večina socialistične stranke je še danes hipnotizirana od ekstremističnih gesel in s tem sama izvijlja nasilno reakcijo. Vidi se, da Italijanom manjka tistega državotvornega duha, ki ga imajo

Nemci, katerim se je posrečilo ali se bo z veliko gotovostjo posrečilo ustvariti vladno večino iz socialističnih, centrumaskih in demokratičnih elementov, da se država obvaruje tako pred desničarsko reakcijo kakor pred levničarsko revolucijo. Zato se ne da danes čisto nič predvideti, ali se bo

Italija mogla obvarovati pred državljansko vojsko ali ne.

Če zmaga politični razum med socialisti, se bo, ker je politični program popolarov za bodočnost jasno opredeljen; če pa zmaga slepa strast, stoji Italija danes dejansko pred revolucijo.

Razprava o Blairovem posojilu.

ZAGOVOR FINANČNEGA MINISTRA. — SENZACIONELNA KRITIKA DR. DULIBIČA. — POSOJILLO HAZARDNA IGRA IN NESREČA ZA DRŽAVO.

Belgrad, 20. julija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob pol 9. dopoldne. Na dnevnem redu je bila razprava o državnem posojilu 100 milijonov dolarjev. Prvi je govoril finančni minister dr. Kumanudi. V prvem delu svojega govora je skušal dokazati veliki politični pomen tega posojila. Izjavil je, da dokazuje najetje tega posojila, da stoji naš kredit v inozemstvu dobro. Državno posojilo nudi ponovno zaupanje naši državi ne samo od strani antante, temveč tudi od Zedinjenih držav Severne Amerike. To se mora tem bolj naglašati, ker vlada po vsem svetu finančna negotovost. Dasi se je proti temu posojilu dvignila velika propaganda ne samo v naši državi, temveč tudi med neprijatelji na tujem, se je posojilo tendarile moglo skleniti. V našo državo prihaja z njim velika količina zdrave valute in na našem trgu se bo moglo v polnem obsegu razvijati gospodarsko življenje. Vse, kar je vojna uničila, bomo mogli popraviti. Popravili smo že železnice, ceste, zgradili mnogo hiš, vendar pa to ne zadostja, ker se jasno kaže pomanjkanje železniških prog in železniškega gradiva. Belgrad se mora zvezati z morjem. Razen tega ne izhaja pasivnost bilance od nezadostnega materialnega kredita, temveč od tega, ker nimamo zadostnih prevoznih sredstev. S tem posojilom se bo popravil tudi dinar na višino l. 1919, ko so naši izseljenci prinašali zdravo valuto. Čim je to prenehalo, je dinar tudi padel. Posojilo ni drago in bolje bi ga ne mogli skleniti. Zatem se je finančni minister obširno bavil z zgodovino pogajanja o najetju posojila med našo državo in raznimi finančnimi skupinami. Finančni minister dr. Kumanudi je napravil s svojim govorom slab vtis tudi na vladne stranke same. Avditorij je bil precej slab, zlasti med radikali.

Nato je prvi govoril proti zunanjemu posojilu v imenu Jugoslovanskega kluba posl. dr. Ante Dulibič. Med njegovim govorom so prišli v dvorano vsi ministri. Pred govorom je vladala v dvorani velika napetost, ker je imel dr. Dulibič zadeti tudi v imenu opozicije, zlasti pa Jugoslovanskega kluba, prvi udarec temu zunanjemu posojilu. Vsebina njegovega govora je bila nastopna: Dolar notira nad 80 dinarjev v dobi, ko sklepamo veliko posojilo, ko je zagotovljena obilna žetev in ko nimamo nobenih dogodkov, niti političnih niti gospodarskih, ki bi mogli omajati zaupanje v našo državo. Ako to dejstvo ne more vsem odpreti oči, potem ne bodo pomagali nobeni argumenti. Preteklo leto je bil v narodni skupščini sprejet zakon za najetje zunanjega posojila v višini 500 milijonov zlatih frankov. Vsi in tudi opozicija so tedaj izrazili upanje, da se bo popravila naša valuta, reducirale naše novčnice, podprla podlaga Narodne banke in dvignili krediti. Sedaj pa bo eventualno sklenjeno posojilo, katero se pa niti ne bo moglo porabiti v omenjene namene. Narodna banka je slaboten zavod, ki ima samo 16 milijonov glavnice ter slabe rezerve. S posojilom bi bilo najprej potrebno ojačiti Narodno banko, ki ne vrši in ne more vrški onih funkcij, kakor jih vrše enake banke drugod. Emisijska banka mora upravljati celokupno finančno življenje države. V njenih rokah morajo biti vse zasebne banke. Pri nas pa je ravno obratno. Privatne banke imajo mnogokrat večji del dolžnih kapitalistov kakor pa Narodna banka, ki radi tega ne more braniti svojih novčanic in podzvati protiakcije proti raznim spekulantom ter regulirati valutno in finančno spekulacijo. To je glavni razlog, da pada dinar. S posojilom v inozemstvu bi bilo treba popraviti valuto in ojačiti Narodno banko. V ta namen pa ne bomo porabili od zunanega posojila ničesar.

Nato je prešel govornik na kritiko formalne strani posojila. Finančni minister je

izjavil v zbornici, da se pogajamo za posojilo samo z eno skupino, s katero imamo skleniti pogodbo. Iz vladne pogodbe pa je razvidno, da obstojita pravzaprav dve pogodbi z različnimi pravnimi subjekti in da je druga pogodba popolnoma neodvisna od prve. Prvo pogodbo je sklenila vlada z družbo za zgradbo železnic v Jugoslaviji. To je družba z omejenim jamstvom. O tej družbi je rekel finančni minister sam, da nima kapitala. Vprašati pa je treba, kako naj ta družba odgovarja za eventualno škodo pri prevzetju obveznosti. V tej pogodbi se pravi, da je sklenjena v Jerseyju v Angliji in v Belgradu. Z ozirom na to, se niti ne ve, kje je pravzaprav pravo mesto pogodbe. Mesto pogodbe, forum contractus, je velikega pomena glade sodstva, zakonodajstva in tolmačenja dogovorjenih obveznosti. Po katerih zakonih se bodo tolmačile obveznosti, se ne ve. Ta družba ima sodišče v Jerseyju in radi tega bo veljalo angleško zakonodajstvo. Druga pogodba je sklenjena z Blerovo skupino, ki je osnovana po zakonih Zedinjenih držav Severne Amerike. Kakšna je ta družba, ne vemo. Finančni minister je samo izjavil, da je solidna tvrdka, vendar pa nimamo upogleda v to banko, s katero sklepamo pogodbo. Pogodba je sklenjena v Belgradu in ne bo veljala, ker je v čl. 17 rečeno, da se bodo slične nove pogodbe podpisale v New Yorku in da bodo te pogodbe veljavne. Z ozirom na to bo veljalo za to pogodbo sodstvo in zakonodajstvo Zedinjenih držav. Vendar pa je minister izjavil kljub temu, da je posojilodajalec ena in ista oseba. Kako se bo tolmačila pogodba in po katerih zakonih, se ne more ugotoviti. Take nerealne pogodbe nimajo prave vrednosti.

Zatem je govoril o stvari sami in izjavil, da ni posojilo sedaj niti potrebno niti koristno. Zgradba jadranske železnice bi se mogla odgoditi za eno ali dve leti. Glede najuhaj poprav prometa, pravi, da nismo tako slabi, da ne bi mogli zbrati potrebne vsote. Od prvega dela posojila v vsoti 15 milijonov dolarjev je določenih za popravilo prometa 7 milijonov dolarjev, kar je po sedanjem kurzu 560 milijonov dinarjev. To je vsota, ki bi jo mogli najti doma ali pa potem posojila v inozemstvu. Radi dejstva, da se za to vsoto najema posojilo 100 milijonov dolarjev, postaja posojilodajalec napram nam premočen faktor, ki je sam izključno zainteresiran, da dinar pada in da se ne popravi njegov kurz. Oposojilodajalec ima interes na tem, da se čim bolj dvigne dolar, da bo mogel cenejše delati in kupovati naše vrednosti. Vlada in naši finančni faktorji pa morajo istotako tudi delati na to, da se dinar ne popravi, zakaj ako bi dinar dosegel ono vrednost, ki jo je imel pred 10 meseci, t. j. da bi se za 40 dinarjev dobil 1 dolar, potem bi od sedanjega posojila ne dobili niti polovice. Splošno gospodarsko življenje se tudi ne razvija z isto brzino kakor življenje na borzah. Mezde in življenjske potrebnosti bi ne bile za polovico dražje. Tako bi niti polovico del ne mogli izvršiti za dobljeno posojilo. Posojilo bo silno škodljivo. Ako precenimo vse, kar bomo izgubili samo od glavnice, pridemo do sklepa, da bomo izgubili 24 milijonov dolarjev, kar pomenja 2 milijardi dinarjev. Razen tega bomo izgubili tudi velike vsote pri amortizaciji, ki se v prvem razdobju ne bo mogla izvrševati, amortizacijski fond pa bo ležal pri kakšni banki za male obresti kakih 4 odstotkov. Govornik je povdarjal, da dajemo mi posojilodajalcu vse mogoče garancije in zaloge, posojilodajalec pa ne nudi nobenih stvarnih obveznosti in more od posojila odstojiti, kadar bi se mu zdelo. Naša država zastavlja monopol, carino, zgradbe železnic, posojilodajalec pa ne nudi nobenih jamstev. To je strašen hazard. Ako se prične graditi jadranska železnica, potem mora

mo na vsak način dobiti tudi denar za nadaljevanje grajenja. Radi tega bomo morali pristati na vse in tudi najtežje pogoje, ako bomo hoteli, da dobimo tudi ostale dele posojila. Razen tega je tudi sklenjeno, da za ostale dele posojila ni treba kontrole parlamenta, ker jih bodo lahko odobrili z ukazom. S tem posojilom se diskreditira naša država, ki se postavlja v položaj kolonijalnih držav. Radi tega pomenja to posojilo izvrši gospodarske nesreče za narod in državo.

Popoldne je govoril na seji narodne skupščine republikanec Jovan Gjonović, ki je istotako naglašal, da je to posojilo čudo vseh posojil. Ostro je govoril proti vladnemu železniškemu programu ter povdarjal, da se posojilo sklepa v zelo neugodnem času, v sezoni največjega izvoza, ko se dinar popravlja.

V imenu dr. Spašove skupine je govoril posl. Kapetanović, ki je izjavil, da je to posojilo zlato samo za Blairovo skupino. Pogoji za posojilo so naravnost strašni. Skupnih obresti bomo plačali okoli 20 odstotkov. Blairova skupina ima pravico, da dobiva strokovne delavce izven države, a samo ročne delavce mora nastavljanje iz naše države. To je sistem helotizma. Govornik je izjavil, da je Blairova skupina ponujala svoj stari železniški material v Afriki in Aziji, kjer ga ni mogla prodati, radi česar je došla sedaj v našo državo, da bi ga prevzela. Nadalje je povdarjal, da je naša država zastavila vse, kar ima. Ako se bo dinar zboljšal in bodo padle cene monopolskih predmetov, bomo morali prodajati vse za isto ceno, kakor sedaj. To pomenja, da jih ne bomo mogli prodati, ker jih bodo druge države prodajale cenejše. Na temelju strokovnih podatkov je izjavil finančni minister, da se s tem posojilom ne bo mogla zgraditi železnica, ki bi šla preko Višegrada in Kotor.

Ob tej priliki se je razburil finančni minister in rekel, da ono, kar je izjavil v finančnem odboru, ni isto. To bo izjavil v plenumu parlamenta. To izjavo sta osmešila odborova člana dr. Simrak in dr. Ivanič. — Govornik je končno dokazal, da moreta biti edini izhod jadranske železnice Split ali Sibenik.

Za njim so govorili zemljoradnik Vojta Lazič, narodni socialist Deržić ter dr. Roje.

Ob 8.15 odgodena seja se je nadaljevala ob 9. uri. Prijavljenih je bilo še 8 govornikov, med njimi tudi posl. Škulj. Vlada je hotela, da bi bil zakon o državnem posojilu še danes sprejet. Od Jugoslovanskega kluba so se še prijavili k besedi poslanci dr. Gosar, dr. Deželjelič, dr. Simrak in Gostinčar. Jugoslovanskemu klubu je sledila tudi ostala opozicija. Seja je trajala pozno v noč.

Posojilo se majo.

Belgrad, 20. julija. (Izv.) Kritika Jugoslovanskega kluba o državnem posojilu je spravila vladne stranke v težaven položaj. O posojilu so se danes zvečer posvetovali radikali in demokrati. V radikalnem klubu vlada velika razburjenost, ker se sklepa ogromno posojilo tako lahkomiselno. Bivši minister za promet Uzunović bo jutri govoril v skupščini proti posojilu. Za seboj ima precej članov radikalnega kluba. Ne ve se še, kako se bo stvar razvijala. Vsekakor bo močna skupina radikalnih poslancev glasovala proti posojilu tako, da je dvomljivo, ali bo vlada dobila za posojilo večino v parlamentu. Jugoslovanski klub je prijavil za razpravo še tri govornike.

Minister Pucej omahnil.

Belgrad, 20. julija. (Izv.) Minister za poljedelstvo Ivan Pucej je svoje zahteve glede gradnje prog v Sloveniji reduciriral, kakor hitro je uvidel, da bo iz zavzetega stališča moral izvajati posledice. Zadovoljil se je s tem, da se mesto prvotno zahtevanih 5 milijonov dolarjev vstavi nakanodno v zakon o posojilu dva milijona od stonilijonskega posojila za železnice v Sloveniji. To zahtevo ministra Puceja, ki se smatra za popoln umik, je vlada takorekoč z obema rokama sprejela in se s tem zavarovala pred eventualnimi očitki, da je večina slovenskih poslancev proti Blairovem posojilu.

Državna uprava in čekovni uradi.

V Jugoslaviji imamo tri čekovne urade: v Ljubljani, v Zagrebu in v Sarajevu. Ljubljanski čekovni urad je osnoval l. 1919 dr. Boža Maričić. Leto kasneje je pozval tedanjega poštini minister dr. Drinković dr. Maričića, da osnuje čekovni urad v Zagrebu za Hrvatsko, Slavonijo, Vojvodino in Dalmacijo. V Sarajevu posluje poština hranilnica ob enem kot čekovni urad. Največ poslovnih številk izkazuje Ljubljana, ker se vrše tukaj tudi za račun državne uprave skoro vse denarne manipulacije preko čekovnega urada.

V Zagrebu se poslužuje čekovnega urada izmed državnih zavodov le še državna železnica. Monopolna uprava je na ukaz finančnega ministrstva iz čekovnega prometa izstopila in tako je izgubil zagrebški čekovni urad skoro 50 milijonov dinarjev mesečnega prometa. Sarajevska poština hranilnica pa posluje tako slabo, da je po mnenju veščakov odveč, ker njeno uradništvo več stane kakor nese ustanova dobička.

O potrebi in narodno-gospodarski koristi čekovnih uradov ni treba izgubljati besed. Kljub temu pa je Belgrad tej ustanovi silno protiven, vsaj v Zagrebu.

Najprej je nastal spor zaradi uradnih prostorov. Čekovni urad je posloval v prostorih Narodne banke. Uradniki Narodne banke pa so uprizorili štrajk (!), če ne gre čekovni urad iz svojih prostorov. Vprašanje prostorov se je končno rešilo s tem, da se je državna uprava odločila preskrbeti za čekovni urad v Zagrebu druge prostore.

Ni pa še bilo neko drugo, veliko težje vprašanje. To je dolg države čekovnim uradom. Država dolguje čekovnemu uradu v Zagrebu 70, v Ljubljani pa 30 milijonov dinarjev. V proračunu ni nikjer videti tega dolga in torej tudi za pokritje ni poskrbljeno! Kaj bi to pomenilo v slučaju likvidacije teh zavodov, si vsak lahko sam izračuna.

Kako je prišlo do tega dolga? Znano je, da poštino ministrstvo ne dobi skoro nikdar od finančnega ministra nakazanih potrebni svot za izplačilo plač svojih uslužbencev. Poštornemu ministru torej ne preostane nič drugega, kakor da vzame denar tam, kjer ga dobi in sicer pobere denar v čekovnem uradu in pa vplačila na nakaznice. Vloge na čekovni račun torej ne ostajajo v čekovnem uradu v korist čekovnega urada in kot jamstvo za eventualna sigurnost izplačila, ampak se porabijo za kritje raznih stroškov in izdatkov poštnege resora! Kako je bilo pa z nakaznicami l. 1920., ko jih niso mogli poštni uradi izplačevati, da so morali ljudje cele dni čakati na izplačilo, nam je še vsem v živem spominu. Da pa ima Zagreb 70 milijonov dinarjev »na dobrem« (recte na slabem) pri državnih blagajni, Ljubljana pa le 30, je vzrok v tem, ker je bil poslan za Zagreb namenjen denar iz Vojvodine v Ljubljano, kamor ga je dirigiral v ministrstvu službujoči Slovenec. Iz česar »Obzore« zaključuje, da bi se pozicije v Belgradu ne smele opuščati za vsako malenkost.

Denar, ki se zbira v čekovnem uradu, je pa treba nekje naložiti. V Zagrebu odločuje o uporabi denarja ministrstvo, ki je izdalo nalog, da se sme denar nalagati le pri gotovih denarnih zavodih, drugi pa so izključeni. To je naravno napravilo v Zagrebu hudo kri. Izven Zagreba se denar sploh ne sme nalagati, kar znači veliko škodo za hrvatsko provincialno gospodarstvo.

Najhujše zlo, v sled katerega trpijo naši čekovni uradi, je pomanjkanje strokovnega osebja. V Belgradu pa sploh nimajo posebnega razuma za tako velevažno ustanovo kot so čekovni uradi in v sled nerazumevanja centrale za koristnost modernih gospodarskih ustanov mora trpeti celokupno gospodarstvo občutno škodo.

70 milijonov dolarjev za srbsko ozemlje.

Belgrad, 20. julija. (Izv.) Vlada hoče dodati zakonu o državnem posojilu poseben amandament, v katerem se pravi, da se bo namenjena vsota 70 milijonov dolarjev porabila za zgradbo železniške proge Belgrad—Višegrad—Kotorski zaliv in za pristanišče v istem zalivu. Drugo se bo porabilo za železniško progo, ki bo šla preko Sarajeva v smeri proti Belgradu na progo Belgrad—Višegrad—Kotorski zaliv. Nadalje bi se porabil denar za zgradbo proge Belgrad—Pančevo in nadaljevanje del na progi Niš—Prokuplje—Priština, ki naj se spoji z železnico Belgrad—Kotorski zaliv. Podrobne predloge za zgradbo teh železnic ki bi šle po popolnoma srbskem ozemlju, bo vlada izdelala v roku 10 mesecev. Pristaniška dela oziroma grajenje železniških prog se prično takoj, ko bodo izdelani in odobreni načrti.

Moratorij za Nemčijo?

Pariz, 20. julija. (Izv.) Tukajšnji listi zatrjujejo, da je reparacijska komisija v soglasju s Francijo sklenila, naj se poskusi

z moratorijem, ki naj se dovoli Nemčiji. Podrobnosti še niso določene. O vprašanju moratorija živahno razpravljajo. Francozi ga žele omejiti na tri mesece, dočim bi ga Angleži radi razširili na šest mesecev. Za svoje soglašenje z moratorijem zahtevajo Francozi strogo kontrolo nad nemškimi financami.

Napetost med Rusijo in Poljsko.

Varšava, 20. julija. (Izvirno.) »Rzeczpospolita« poroča, da so se v svrhu obrambe poljsko-romunske meje proti eventualnemu napadu od strani Rusije zbrale zadostne vojaške sile. — Na sejah rusko-poljske komisije v svrhu izvršitve riškega miru v Moskvi zavzemajo sovjetski delegati zelo nepomirljivo stališče. — Poljski listi se tudi pritožujejo, da so začele sovjetske oblasti preganjati katoliško poljsko duhovščino.

Državljanska vojska na Irskem se bliža koncu?

London, 20. julija. (Izv.) V meščanski vojni na Irskem je očitno nastopil preokret. Zastopniki iregularnih čet so dospeli v Cork, da se pogajajo o mirovnih pogojih. Ni še gotovo, ali se voditelji strinjajo s temi koraki. Ze osem dni sem tvori Limerick središče bojov.

PAŠIĆEVA AVDIJENCA PRI KRALJU.

Belgrad, 20. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić se je odločil, da

Pravosodstvo v naši državi.

(Govor poslanca dr. Hohnjeca v seji narodne skupščine 18. julija.)

»Prima« — skupščina.

Gospodje narodni poslanci! Nar. skupščina je baš sedaj nudila sliko »prima« — skupščine. V tem oziru smo se zopet pričeli, da je ta skupščina samo navaden stroj za glasovanje, ki izjavlja: »Prima!« »Prima!« »Prima!« (Medklci in velik nemir.)

Skupščini ni do tega, da bi se vsaka stvar stvarno in realno razpravljala, kakor bi to zahtevala avtoriteta skupščine in kakor to zahteva tudi važnost stvari. Edino opozicija polaga na to veliko važnost, da obdrži diskuzijo vsaj deloma na tisti višini, na kateri bi morala stati vsaj takrat, kadar se razpravlja o najvažnejši stvari: o državnem proračunu.

V razpravi je sedaj II. oddelek, ki vsebuje izdatke za ministrstvo pravde. Gospodje! Bistven del države je državna oblast, ki se udeležuje v treh oblikah: kot legislativna, eksekutivna in pravosodna oblast. Naloga pravosodstva je, da po svojih organih — sodnikih — goji in ščiti pravo, da v slučaju spora določi, kaj je pravično in pravično, in da tudi kaznuje vsak prestopek ali prelom prava. Vedno se je smatralo kot ena izmed najvažnejših nalog države, da država določi in goji pravo, da upostavi pravno stanje in da zagisura njegovo izvrševanje. V to svrhu se mora država skrbno ozirati na pravno prepričanje naroda in ga mora primerno življenjskim razmeram uzakoniti v obliki zapovedi in prepovedi, njih izvršitev po svojih organih nadzirati in tudi kaznovati tiste, ki se pregrešijo zoper te zakone. V to svrhu ima država kazneno oblast; izvrševanje te oblasti je pravosodstvo.

Gospodje! Kako velika in važna je ta naloga države, se vidi iz tega, da se je v 18. stoletju in v prvi polovici 19. stoletja država kratkoma definirala kot pravna država. Po modernem pojmovanju pa država ni samo pravna država, marveč tudi kulturna država. Oba cilja države: pravno varstvo in skrb za dobrobit naroda, in to za materialno in za duševno blagostanje, nista ločena drug od drugega, si ne nasprotujeta, marveč se izpopolnjujeta. Država mora državljanu zaščititi pravo in svobodo. Ona se pa mora brigati tudi za vsestranski blagor vseh državljanov.

Ustavna neodvisnost sodstva.

Imenitnost in važnost sodniškega poklica dokazuje že to dejstvo, da so imeli stari Rimljani največje spoštovanje pred vzvišenostjo sodniškega stanu. Rimski sodniki so se po izrazu znanega rimskega jurista Ulpiana smatrali kot sacerdotes iustitiae (svečeniki pravičnosti). Sodnik mora imeti pred očmi samo pravico; njej mora služiti z največjo nepristranostjo in nepodkupljivostjo.

Da pa bo sodnik v položaju, da se bo mogel pri vseh odločitvah dati voditi samo od pravičnosti, ne pa od privatnih interesov, mu mora biti zasigurana velika mera neodvisnosti in samostojnosti. Sodnik ne sme biti odvisen niti od ministra pravde kot šefa justične uprave. Prav tako ne sme biti odvisen od nobene stranke. On mora biti odvisen samo od ene edine avtoritete, to je od avtoritete zakona. V tem smislu določa tudi ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v 109. členu:

odpotuje po jutrišnjem, ko bo končano v narodni skupščini glasovanje o proračunu, za dva dni na Bled, kjer bo kralju Aleksandru poročal o političnem položaju.

VPRAŠANJE ČETASTVA SE PREPUŠTI PRIZADETIM DRŽAVAM

London, 20. julija. (Izv.) V svoji seji, ki se je vršila včeraj popoldne, je sklenil svet zveze narodov, da prepusti rešitev vprašanja bolgarskih tolp prizadetim državam. Ako poteko pogajanja brez uspeha, nastopi šele svet zveze narodov v zmislu določb, ki jih je postavila seja.

ANGLEŠKE TRGOVSKE ZBORNICE PROTI REPARACIJSKI POLITIKI.

London, 20. julija. (Izv.) Na včerajšnji seji zveze angleških trgovskih zbornic je bil sprejet sklep, v katerem se glasi med drugim: Skupščina s skrbjo opazuje pomanjkanje smotrenosti v reparacijskem vprašanju. Ona meni, da se gospodarsko stanje Srednje Evrope ne more zboljšati toliko časa, dokler si zavezniške vlade ne postavijo skupnih smernic, ki bi se jih morale držati.

DRŽAVLJANSKA VOJSKA V ITALIJI.

Rim, 20. julija. (Izv.) V Milanu je bila v znak simpatij z delavstvom v Piemontu, ki trpi pod preganjanjem fašistov, proglašena splošna stavka. Milanski listi priobčujejo spomenico fašistov, ki grozi z represalijami. Listi poročajo, da milanski fašisti mobilizirajo. Po poročilih iz Ancone je ponehala stavka po posameznih pokrajinah. V Turinu se stavka nadaljuje.

»Sudovi su nezavisni. U izricanju pravde oni ne stoje ni pod kakvom vlašću, no sude po zakonima.«

Dolžnost min. pravde je, da to neodvisnost sodnikov ne samo sam rešpektira, marveč da jo tudi brani proti vsakemu napadu. Pa tudi sodniki sami se morajo brigati za to, da ohranijo svojo nezavisnost. Zato ne smejo biti v taki zavisnosti od katerekoli politične stranke, da bi bilo njihovo delovanje kot sodnikov opredeljeno po njihovi strankarski pripadnosti. Kakor je bila svoječasno ob času absolutističnega režima kabinetna justica veliko zlo, tako je v sedanjih časih demokracije strankarska justica ne samo veliko zlo, marveč tudi velika nevarnost za državo. Urejeno sodstvo, neodvisnost in samostojnost sodnikov so najtrdnjeji braniki pravne varnosti državljanov in obstanka države.

Pristranost sodišč v naši državi.

Pri tej priliki, gospodje, si dovoljujem opozoriti Vas na nekatere pritožbe, ki so nam došle iz različnih krajev. Dobili smo pritožbe, ki nam kažejo, da justična uprava ne postopa tako, kakor bi morala postopati. Zvedeli smo, da so bili n. pr. sodniki v Bosni premeščeni baš v zadnjem času, tako da se ni moglo proti temu ničesar ukreniti. Ne vem, zakaj je to storil gospod šef justične uprave. (Dr. Janko Šimrak: »Iz partijskih razloga, zato da goni Hrvatel«) Vem pa, da se to smatra v Bosni kot preganjanje gotovih sodnikov in da to nikakor ne dviga justične morale.

Pri tej priliki moram omeniti tudi to, da prihajajo iz raznih krajev pritožbe o neobjektivnosti sodnikov. Ako ima s sodnijo opraviti človek iz opozicionalnih strank, (Velik nemir, da govornik ne more nadaljevati. Dr. Janko Šimrak: »Šta je sa premeštanjem sudaca u Bosni? U pogledu ovih sudaca radite kao što je radila Austrija. Premestili ste po Bosni Hrvatel«) Dr. Vasilij Popović: »Koji su bili Austrijanci, ovi su ostali na svojim mestima, a koji su bili Jugoslaveni, ovi su bili premešteni!« Dr. Janko Šimrak: »Kažete isto kao i ja!« Salibegović: »Vi se medusobom ne slažete!« Dr. Šimrak: »Baš u tome se slažemo!«

Ako je kdo pristaš onih političnih strank, ki so v opoziciji in ki jih imenujete separatistične elemente, protidržavne elemente, prevratne elemente — ne vem, koliko jih je; v naši državi jih je gotovo več nego polovica vsega prebivalstva (Dr. Šimrak: »Dve tretjini!«), gotovo dve tretjini — ako pride pristaš kake take stranke k sodišču, se ž njim drugače postopa nego s pristašev vladnih strank. Pristaši vladnih strank se sploh ne citirajo na sodišče niti takrat, ko bi bilo to potrebno.

Fašizem se ne zasleduje.

Kako se gerirajo pri nas gospodje fašisti? Koliko fašistov je bilo pri nas zaprtih? Koliko zločinov so že storili, koliko so razgrajali po ulicah! Kako so napadali mirne državljanke! Vse to je znano, znano tudi državnim oblastim. A ti gospodje fašisti se svobodno kretajo po ulicah in nikdo jim ne kviri njihovega posla. Njihov društveni znak je zanje nekaj testimonium liberi et salvi conductus (jamstvo neoviranega kretanja). Njim se ne more pripetiti ničesar. In če vsa stvar pride pred sodišče, se ponavadi zavleče. Recimo, da je bila stvar prijavljena sodišču; morebiti so podzveli nekatere začetne korake, potem se pa vsa stvar založi, počiva in se zavleče ad calendae graecas. Tako se stvar počasi pozabi in izgine s sveta. Če se pa o kakem pristašu

opozicionalnih strank javi najmanjša stvar sodišču, pa naj bo tudi grda laž in kleveta, se dotičnik pozove pred sodišče in po nepotrebnem zapre, čeprav ni za to nikakega pravnega razloga, in se ž njim postopa tako, da se mu določi najvišja kazen, ki je mogoča, in to radi tega, ker je političen pristaš opozicije.

Pa ne samo to, da se ljudje zapirajo! Na potu v zapor ali pa tudi v zaporu se traktirajo z batinami, da tako spoznajo pravico, ki se deli v naši državi. (Dalje sledi.)

Pismo iz Gorice.

20. julija 1922.

Zadnja poročila iz Kobarida in okolice, ki navajajo podrobnosti, so nam prinesla še mnogo zanimivih stvari. Tako n. pr. izve, da niti Laha sami ne morejo vedeti, koliko jih je bilo na vrhu Krna in se je neki častnik sam izrazil, da jih je bilo le kakih deset. Pri sv. maši, ki jo je imel libušenjski preč. g. kurat vsled slabega vremena na planini Zaslap, ni bilo navzočega niti enega Laha. Pač pa so fašisti v Kobaridu med jutranjo sv. mašo razgrajali in hoteli s harmoniko v cerkev, kar bi se tudi zgodilo, če ne bi bili nastopili orožniki.

Italijanske oblasti ni zastopal nihče, pač pa so fašisti milostno dovolili (!) tolminkemu civilnemu komisarju, ki mu niso naklonjeni, da naj zastopa oblast, a da ne sme govoriti.

Naše ljudstvo je posebn zboldo v oči dvojn. Prvič to, da so videli na slavnosti one štiri kobaridske fašiste, ki so bili par dni preje aretirani radi divjaškega počenjanja v Kamnem, popolnoma proste, mnogo naših, po krivici zaprtih ljudi pa še danes ječi po ječah.

Drugo pa je to, da so morali naši otroci, ki so dospeli ob najhujšem dežju in viharju po dvuri da št v Kobarid, zapeti v naglici naučenem »Fratelli d'Italia«, med tem ko so fašisti med nekimi fašistovskim govorom vpili: »Bruti ščavitel!« Kaj takega naše ljudstvo ne bo pozabilo naglo.

Ljudstvo po naših gorah je bilo vse preprašeno, tako da je n. pr. v Drežnici na dan nedelje mnogo ljudi šlo s celo družino od hiše, dasi je bilo kot iz škafa. Prav je imelo. Zakaj pribiti moramo še enkrat in bomo povdarili še stokrat, da oblast ni dovolj poskrbela za varnost.

Politične novice.

+ Razmere v Jugoslovanskem klubu

»Jutru« ne dajo mirno spati. Včeraj si je privoščilo dopis iz »Belgrada«, v katerem pripoveduje »dopisnik«, da so »razmere v takozvanem Jugoslovanskem klubu že nekaj časa sem zelo napete«. Gospod dopisnik je tu očitno zamenjal Jugoslovanski klub s takozvanim »demokratskim« klubom, kjer razsaja divja borba med Davidovičevim oziroma Veljkovičevim in P. (večičevo) strujo. Potem pripoveduje o »naspotstvu med hrvatskimi in slovenskimi klerikalci, ki obstoji zlasti od decembra, ko je hotel dr. Korošec vstopiti v vlado. Resnica je ta, da dr. Korošec ni hotel vstopiti v vlado, kljub raznim vabilom in namigavanjem, in ravno tako je resnica, da bi ga bili ravno demokratije prav pristrano pozdravili kot velikega borca za narodno edinstvo, če bi se bil odločil poslušati slovenske glasove radikalov in demokratov in indirektno pomagati zavoženi demokratski voz vleči iz blata. Zato je bila zmaga »hrvatske grupe« nad slovenskim oportunistom tako lahka, ker sploh ni bilo boja. Kar se pa tiče »koketiranja z republikanstvom«, ve danes že vsak otrok v Sloveniji, da so pristaši SLS lahko republikanci ali monarhisti, ker to ni danes glavno politično vprašanje naše države, ampak »revizija vidovdanske ustave«. Dalje smatra »Jutro« dopisnik za »posebno značilnost« da govori dr. Šimrak vedno o slovenskem b hrvatskem delu jugoslovanskega naroda, dočim slov. klerikalci strogo čuvajo svojo teorijo treh posebnih narodov. To ni nič značilnega; »Jutro« dopisnik nam bo že moral najprej natančno razložiti razliko med »plemenom« in »narodom«. Mogoče mu stori to uslugo g. dr. France Ilešič. Za nas so Slovenci pač Slovenci, kakor so Hrvatje in Srbi to, kar so. Ribnikarjeva »Domovina« in ranjki »Pondeljek« tudi niso deli »Jutra«, ampak »Jutro« je »Jutro« »Domovina« je »Domovina« in g. Ribnikar je poverjenik za socialno skrb. In kočevska železnica! Ta je napravila v Jugoslovanskem klubu strašno zmešnjavo, še večjo kot odkritje g. Kamenarovića med liberalnimi mladimi pri »Jutru«. Gospod dopisnik očitno ni bral uvodnega članka v »Slovenec«, ki se s to zadevo peča. Če se za stvar zanima, naj nam pošlje svoj naslov, da mu pošljemo dotično številko. Pravzaprav ga je bral, ampak le bolj na tihem, sedaj se le dela, kakor da ga ni bral in ker demokratije očitno nasprotujejo Pucljovi zahtevi in se vsled tega boje zamere pri slovenskih volivcih, bi radi sedaj po svojih starih navadi vso svojo krivdo zvalili na SLS. Tako stoji ta stvar. Kar se pa tiče dopista dr. Korošcu iz zdravstvenih ozirov diktrirano »pogreško« milostno odpusti. Kakor hitro se bo vrnil dr. Korošec v domovino, ga bo mo naprosili, naj v bodoče ne preze vsilneke ličnosti g. dopisnika, in naj mu vsaj javno da odhaja na dopust ali ga pa celo prosí za

dovoljenje, kdaj sme biti bolan, da g. dopisnik ne bo cele dni begal za dr. Korošcem po Belgradu, da bo pravočasno obveščeni, kakor se to za dopisnika tako oddelne dnevnika kot je »Jutro« tudi spodbija, kdaj se razgovarja dr. Korošec s Protićem in kaj. Dopisnik trdi namreč, da »sta se Protić in Korošec ljuto razšla«, kar seveda ni re; res pa utegne biti, da se je razljutil »Jutro« dopisnik nad Protićem, če ga je ta vrgel ven, kar je resnicoljubni dopisnik tudi v polni meri zaslužil.

— O pogrěških samostojnežev piše demokratska »Pravda« sledeče: »Puceljeva skupina je doživela te dni težko obsodbo. Zgodovina parlamentarne prakse takega dogodka doslej ne pozna. G. Pucelj je med glasovanjem za proračun s svojimi ljudmi zapustil zbornico in ni glasoval ne »za«, ne »proti« proračunu. S tem je prišla cela skupina v neko nelogično stanje. G. Pucelj je minister v demisiji, a on se še vedno pogaja z vlado o svojih zahtevah. Proračun je delo vlade, v kateri sedi on že 2 leti. Proračun je izraz politike one vlade, za katero se je tudi on boril. V odločilnem trenutku pa je prevladalo v skupini pokrajinsko čutenje in s tem je skupina samo sebe dementirala. Kdor kaj takega zagreši, ne ve, kaj je politika in ne zna opredeliti svojega parlamentarnega držanja. G. Pucelj pa je s svojim postopanjem prejudicial tudi svojim razgovorom z vlado. On je glasno povedal, da hoče iti v opozicijo. Kakšno potrebo naj sedaj čuti vlada šc za pogajanja s to skupino? Samostojneži se niso pokazali samo kot partikularisti, ampak so iz strahu pred volitvami pobegnili v opozicijo.« — To se pravi: Samostojneži, svojo dolžnost pri glasovanju za centralizem ste opravili — sedaj lahko greste.

— Kralj je, kakor poroča »Videlo«, zelo nejevoljen na sedanjih režim. Zlasti je napravilo nanj mučni vtis prilizovanje Pribičevića in Laze Markovića ob priliki njihove zadnje advijence na Bledu. »Videlo« trdi, da se režim vara, ako misli, da bo na ta način se obdržal na vladi.

— Pašičevih namerah trdi radikalni »Balkan«, da hoče ob svojem času demisionirati zato, da prepusti odgovornost za državno posojilo drugi vladi. Proti Blerovemu posojilu je namreč opozicija v radikalnem klubu čezdalje jačja, ker bi to posojilo nanese lo državi veliko škodo. Bajc je Pašič sam zdaj tu uvidel in bo porabil prvo priliko, da se umakne.

— Pribičević in Krsta Cicvarić. Med ministrom Pribičevićem in med glavnim urednikom »Beogradskega Dnevnika« Krsto Cicvarićem, ki je doslej silno vneto zagovarjal Pribičevića in branil njegovo politiko, je došlo do malega spora. V »Beogr. Dnevniku« z dne 18. t. m. je namreč g. Krsta objavil članek pod naslovom »Obracun«, v katerem pravi, da se on pač strinja s Pribičevićem glede vprašanja narodnega in državnega edinstva in centralizma, razlikuje pa se od Pribičevića v toliko, da on ne odobrava Pribičevićeve imbezilnosti do »bele roke« in do radikalov. On, Cicvarić, je v socialnem oziru za socialno pravičnost v državi, Pribičević pa se očitno družil za reakcionarci. Ker pa Pribičević misli, da mora vsak, kdor odobrava njegovo idejo o narodnem edinstvu, iti tudi v drugih ozirih za njim in ž njim čez drn in strn, zato je prišlo med obema do spora in Pribičević je začel Cicvariću nagajati. Cicvarić je imel namreč »svojega« (!) kandidata za državni svet, tega kandidata pa je zrušil Pribičević na veliko radost — radikalov. Zato pravi Cicvarić: »V Pribičeviću sem doživel zopet novo razočaranje, kakor nekaj s Protićem. Zato zasluži, da ga pošljem za Protićem!« — Zanimiv je pri vsem tem diktatorski ton Cicvarićev, kakor da on nastavlja in odstavlja politike in državnike...

— Počasi se dani. Na kongresu udruženja srednjeolcev, ki se je te dni vršil v Belgradu, se je od strani slovenskih dijakov predlagal brzovojni pozdrav bolgarski mladini. Povdarjala se je tudi sicer ideja velike zedinjene Jugoslavije od Drave do Egejskega in Črnega morja. »Slovenski Narod« je v velikih zadregah, kaj bi k temu rekel, ker je udruženje »državotvorno« in se zato »Narod« ne more na noben način zaleteti v »klerikalne separatiste«, ki so sicer krivi vsake nesreče. Zato se skuša izviti iz neprijetnega položaja z besedami: »Tako je bilo na tem kongresu več nešečnosti in vse obsodbe vredno zbadanje srbskih čustev, toda po naših poročilih je rodil kongres tudi mnogo dobrega.« — Čudno, da »Narod«, ki je sicer tako iznajdljiv, ni našel na tem kongresu kakšnega »klerikalca«, skritega pod mizo, da bi mu naprtil »separatistične« tendence, ki so se javile iz vrst napredne slovenske omladine.

— Putuj igumane, ne brini se za nastir!«, kliče Pašičevemu režimu belgrajsko »Videlo«. Ta list pobija namreč trditve režimovcev, da sedanje vlade ne more nobena druga zamenjati, češ da razun demokratov in radikalcev ne morejo nobene druge stranke sestaviti večine. »Videlo« listo pravilno odgovarja, da novi vladi ni treba nič drugega nego toliko zaslonbe,

da lahko izvede nove volitve. Spričo razpoloženja med srbskim ljudstvom pa ni nobenega dvoma, da bodo demokrati in radikalni iz tega volivnega boja prišli naravnost decimirani. Treba je samo, da se izda za volitve parola, da se imata Pašič in njegov sin ter vsi njihovi pajdaši, aferaši in izvoznikarji izročiti sodišču, pa bodo demokrati in radikalci skopneli kakor pomladanski sneg. Geslo proti korupciji in uradniški pokvarjenosti bo v Srbiji delalo naravnost čudeže. Da bi se pa po tej zmagi obče ljudske nejevolje proti sedanjim korupcionistom ne mogla staviti večina vseh poštenih elementov, to je samo izgovor, s katerim hočejo demokrati in radikalni vplivati na izvestne činitelje, da se obdržijo čim delj na vladi.

— Italija gradi glasom »Politike« na naši meji trdnjave in namerava zgraditi tudi več strateških železnic. Ako je to res, bi bilo dokaz za to, da Italija nikakor ne misli voditi napram nam miroljubno politiko, kakor bi bilo pričakovati. »Politika« je nad tem iznenadena, mi pa nič.

— Notranjepolitična kriza v Nemčiji se vsled posredovanja centra bliža ugodni rešitvi. Ker so večinski socialni demokrati sklenili delovno koalicijo z neodvisnimi socialisti, upajo slednji, da dobe v vladi svojega zastopnika. Zato pa dela zdaj centrum na to, da se pritegne h koaliciji nemška ljudska stranka, ki bi dobila tudi enega ministra. Na ta način bi se stvoril, oziroma znatno okreplil blok republikanskih demokratičnih strank nasproti desni reakciji in levim ekstremistom. Vsled tega najbrž ne bo treba razpustiti državnega zbora in razpisati novih volitev, kakor se je prvotno mislilo.

Dnevne novice.

— Umrla je danes zjutraj v Stobu pri Domžalah v 67 letu svoje dobe po dolgi in mučni boleznici gospa Helena Cerar roj. Peterlin, soproga tovarnarja g. Fr. Cerarja. Pokopali jo bodo v soboto 22. t. m. ob 9. uri. Cenjeni rodbini iskreno sožalje!

— Vpoklic letošnjih rekrutov. Letos rekrutovani mladeniči se letos ne bodo vpoklicali v kader, le mladeniči, rojeni 1901 in starejši, rekrutovani za železniško komando (saobračajni bataljon) bodo vpoklicani v začetku meseca oktobra 1922. Oni mladeniči, rojeni 1902 in rekrutovani za železniško komando (saobračajni bataljon) in vsi otsali rekrutovanci za železniško komando (tehnični bataljon) bodo vpoklicani v kader v začetku meseca aprila 1923.

— Radi razžaljenja vladajočega kralja je bil l. 1906 v Trzinu rojeni K. A. obsojen na tri leta zapora po § 91 b srbskega kazenskega zakona. Šest prič je izpovedalo, da je mladi človek dne 11. junija med pogovorom o kraljevem obisku reknel: »Takega kralja je treba ustreliti!« — Resno svarimo mladino pred vsakim demagoštvom, ki jo zavaja do nepremišljenih izrazov, katerih dalekosežnosti se pa mladina ne zaveda, pač pa mora radi njih potem delati pokoro.

— Motenje božje službe na Polšniku. Franc Birk iz Bukovice in Alojzij Grabnar in Preveka sta pred cerkvijo na Polšniku motila službo božjo, preklinjala Marijo, župnika sta zmerjala s farjem in s kapucinom. Grabnar je nosil na vratu rožni venec iz bombonov in je zasmehljivo vpraševal: »Ali me bo far izveličal?« Nedostojno obnašanje Birka in Grabnarja je pošteno domačine zelo užalilo.

— Vlomi in tatvine. V Zgrenjih je bilo vlomljeno pri posestniku Mateju Mavsarju. Vlomilci so oškodovali Mavsarja za 17.300 kron. — Mariji Žitnik v vasi Vino je bilo ukradeno perilo v vrednosti 20.000 kron. — V Zagrebu je bilo vlomljeno v blagajno družbe Elin. Družba je oškodovana za 159.067 dinarjev.

— Višnja gora. Podružnica Jugoslovanske Maticе priredi v nedeljo 23. julija ob 3. uri popoldne poučno predavanje o Julijski Krajini in Koroški s skioptičnimi slikami.

— Jesenice-Assling. Splitski »Život«, glasilo dalmatiških demokratov, je poročal te dni, da dobi železnica Split—Knin—Šibenik 6 novih lokomotiv in 15 vagonov. Pravi, da je material že v Asslingu in da bo poslan preko Trsta v Split. Ali so splitski demokrati res tako »zaturani« kljub svojemu kričavemu jugoslovanstvu, da ne vedo, da v Jugoslaviji ni »Asslinga« in da so na Gorenjskem pristne slovenske Jesenice. Kaj bi rekli, če bi mi pisali Spalato, Ragusa itd.

— Hajduštvo v Bosni. Sarajevska »Pravda« poroča, da so se v tešanskem okraju pojavili hajduki. Ki napadajo prebivalstvo in ropajo, kar jim pride pod roko. Tako se je sedaj pričelo tudi v Bosni pojavljati hajduštvo.

— Napad na poštni avtomobil v Hercegovini. Dne 18. t. m. so napadli med Gacko in Nevesinjem razbojniki poštini avtomobil. Razbojniki so naperili puške na potnike in šoferja ter zahtevali, naj jih izroče denar ali zlato. Ker ni pošta vozila znatnih vrednosti, so cropali le malo državnega imetja. Razbojniki so tudi potnikom odvzeli ves denar in dragocenosti, nakar so izginili v gozdu. Med prebivalstvom v Gacki vlada radi tega napada razbojnikov velik strah ter se nihče ne upa iz mesta.

— Generalna stavka v Zadru. V Zadru je izbruhnila generalna stavka radi splošnega nezadovoljstva z gospodarskimi razmerami mesta in kot protest proti fašistom. Iz Trsta je došlo v Zader vojaštvo, da vzdržuje red.

— Ribnica. Dopolj iz Ribniške doline, priobčen v štev. 27. ljubljanskega tednika »Domovina« od 7. julija t. l., skrajno oboja vsak pošten človek, naj že pripada katerikoli politični stranki. Osebe, ki imajo ta dopis na vesti, so v ribniški dolini dobro znane in nikakor niso na dobrem glasu med ljudstvom, za katero se binavsko skušajo polegovati. Med temi »naprednjaki« ima neprimerno odločujočo besedo neka neotesana oseba, katere spreminja samo iz dobičkarije, osvetoželjnosti in moralne propalosti svoje politično prepričanje, kakor kameleon barve. Nagajive in nepotrebne pravde povzroča ta oseba, ne pa ribniški notar, z očitnim namenom škodovati notarju, kjerkoli mogče in izpodkopavati njegov ugled, ter gmotno koristiti svojemu intimnemu prijatelju, ljubljanskemu odvjetniku, ki ima že dalje časa v Ribnici podružnico svoje pisarne. Kupne pogodbe, katere je sklenila Posojilnica za Loški potok, Drago in Travno z različni kupovalci, so spisane natančno po informaciji prodajalkini; če so ne nekateri kupovalci uprl plačilu »vrednostnega prirastaka«, so le-ti naknadno odklonili imenovane posojilnice zahtevek, določen v družbenih pogojih, ki tvori podlago omejenih kupnih pogodb. Tudi v ribniškem sodnem okraju pozna kmetско ljudstvo razloček med počaj smrti. V navedenih kakor tudi v več drugih slednjevoljno naredbo in izročilno pogodbo za slušanjih se je na izrecno zahtevo bolnika-izročevalca napravila izročilna pogodba za slučaj smrti. Poslednjevoljni naredb notar S. v spremstvu svoje žene ni spisal nikjer, zato pa se tudi nikdar ni razvedela vsebina kake poslednjevoljne naredbe. Kakor znano, se davčnemu uradu v Ribnici od tamkajšnjega notarja ne predlagajo nobene vloge; nerodno je torej, da bi vsled teh vlog plačevalo stranke kakršnekolik kazni. Naravnost zlobno izmišljena pa je trditev, da je ribniški notar ponaredil podpis stranke na neki listini.

— Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani vabi tovaršice študentov vseh strok brez razlike fakultete in letnikov ki hočejo prihodnje šolsko leto študirati v Nemčiji in žele informacij, da se oglasijo v petek 21. t. m. ob 11. uri popoldne v društveni sobi gorenjskega društva v poslopju tehniške visoke šole na Mirju (Aškerčeva cesta 11) I. nadstropje soba 15. — Odbor.

— Okrojni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani pozivlje s tem vse dobavitelje in druge upnike (bolnišnice, zdravilišča, lekarnarje, zdravnike itd.), da predlože do najkasneje 31. t. m. v obliki običajnih računov potom pristojnih poslovnic vse svoje zahteve do bivše Okrajne bolnišnice blagajne v Ljubljani, ki je v likvidaciji. Računi ne smejo obsegati nobenih posvatk (zneskov) nastalih po 30. juniju 1922.

— Jugoslovanska Matica je prejela od prodaje kvasa za mesec maj Din 248.— in za mesec junij Din 268.— prispevka. Kvas prodaja na korist Jugoslovanske Maticе tvrdka Zigon v Škofjiloki, ter kvas in tvrdko najtopeje priporočamo.

— Prijet tat. Gosliničarki Franciški Dugorepec v Mali Kostrovnici je bilo 24. junija ukradeno 6840 kron. Orožniki iz Zagorja so izsledili tatu v osebi l. 1905 v Brezicah rojenega Jožef Volčiča, ga aretirali in izročili sodišču.

— Izgubil je Anton Godec iz Dolge noče pri Kresncah listnico, v kateri je bilo 6 tisoč kron denarja. Izključeno ni, da je bil Godec okraden.

Štajerske novice.

— Razpečevalcev ponarejenih petdinarskih bankovcev prijet. V Mariboru je včeraj prijela policija nekega žida iz Subotice, ki je ponujal slugi Narodne banke 29 petdinarskih bankovcev, ki so bili vsi ponarejeni. Pri njem so našli še legitimacijo za trgovino in posredovanje z inozemskimi denarjem.

— Amnestija. Iz mariborske kaznilnice je bilo izpuščenih 16 kaznjencev, ki so bili svojčas obsojeni na smrt. Med njimi so bili trije Italijani, med katerimi je tudi znani Freno, ki je umoril v Trstu policijskega stražnika.

— Razstava vrtnih pridelkov v Mariboru. Društvo vrtnarjev za Maribor in okolico priredi od 8. do 17. septembra t. l. svojo prvo razstavo kot poseben oddelek pokrajinske obrtne razstave v Mariboru. Na razstavi hoče mo vrtnarji pokazati, kaj zmoremo v zelenjarstvu in v lepističnem vrtnarstvu. Obiskovalci razstave naj se tam prepričajo, viden bujno raznovrstno vrtno zelenjavo in krasne cvetice, da so naši kraji za vrtnarstvo izredno ugodni in takorekoč ustvarjeni zato, da prednjačijo v tem ostalim pokrajinam naše države. Kdor je videl krasne načrte ličnih paviljnov in okusno zasnovanih vrtev, ki jih bodo postavili za vrtni oddelek na obsežnem dvorišču mariborskega Dijaškega doma v Prešernovi ulici, je dobil pač vtis, da bo tvorila ta razstava senzacijo prve vrste. Vrtnarji v mestu in na deželi, na delo! Odločimo se že sedaj za zelenjavo in za cvetice, ki jih bomo demoz razstavili v septembru, in posvetimo tem vrtnim pridelkom čim večjo pozornost, da bodo krasno uspeli do določene dne.

— Brezdovno bo prišlo obiskat našo razstavo mnogo ljudi, saj je ta razstava sploh prva te vrste v naši državi. Naša dolžnost je, da obiskovalce čim bolj zainteresiramo za naše kraje, da dobimo odjemalcev za naše prideke. Poleg praktičnega pomena ima pa imenovana razstava tudi namen zbuditi med ljudstvom smisel za vrtnarstvo in dvigniti v splošnem to lepo panogo narodnega gospodarstva na višjo stopnjo. Vsled tega ni namenjena razstava samo velikim vrtnim podjetnikom, ampak tudi posestnikom malih vrtov; sploh vsakemu ljubitelju narave se nudi tukaj prilika, da pokaže na svojih rastlinah, kaj zmore smotreno vzgajanje. Te dni je začel razstavni odbor razposiljati prijavnice, ki naj jih splošno in vpošljejo odboru do 10. julija 1922. Kdor ni dobil prijavnice, pa želi sodelovati na razstavi, naj se obrne tozadevo na društvenega redsednika g. Kegla, vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Odbor računa s tem, da se prijavi za sodelovanje na razstavi veliko številno vrtnarjev; razstavljalcom bo plačati le majhne stroške, ker je dobil odbor prostor in paviljone zastoni na razpolago.

— Vinska razstava. Ne kmetijsko društvo za Slovenijo, temveč vinarski in sadjarski odsek v Mariboru priredi vinsko razstavo kot oddelek splošne pokrajinske obrtne razstave. Vinogradniki, ki se nameravajo udeležiti te

razstave, naj se prijavijo Vinarskemu in sadjarskemu odseku v Mariboru. V tem smislu je treba popraviti našo zadnjo notico o vinski razstavi. Upamo, da bodo naši vinogradniki razumeli velikanski pomen te razstave in se bodo prijavljali v kar najobilnejšem številu.

Gospodarstvo. Avstrijska banka.

V četrtek 13. t. m. je avstrijski parlament razpravljaj o ustanovitvi nove emisijske banke, ki bi polagoma prevzela poslovanje doseadanje avstro-ogrške banke v svoje roke.

Do ustanovitve nove banke so prisilile Nemško Avstrijo: prvič žalostno stanje nemške krona na mednarodnem trgu, drugič pa stvarne potrebe trgovine in industrije.

Nemška krona je padla zadnje čase že jako blizu ničle. Zato je vsak najmanjši premik nemške krona na kurzni lestvici bodisi navzgor ali navzdol takoj kritičen za vsakega poslovnega človeka. Če stoji nemška krona na točki 1, potem pomeni pad ali dvig le za enčetrēt točke žc celih 25 odstotkov v kalkulaciji cen, dočim dvig ali pad močnih valut tudi za več točk pomeni komaj 10 ali 5 ali pa še manj odstotkov, vsled česar je kalkulacija z blagovnimi cenami trgovcem v državah z močno valuto prilično lahka, v državah s slabo valuto pa takorekoč onemogućena.

Nova avstrijska banka bo začela poslovati z osnovno glavnico 16 milijonov švicarskih frankov. Celotni osnovni kapital je določen na 100 milijonov švicarskih frankov, razdeljen na milijon akcij po 100 švic. frankov, toda spočetka bodo izdali akcij le za 16 milijonov. Ta kapital bodo založile dunajske velebanke. Centralna novega zavoda bo na Dunaju, filijalk pa bo osem, v vsaki deželi ena. Akcije se bodo glasile na donosilca. Avstrijska država jamči za kapital in za šodstotne obresti v zlatih švicarskih frankih. Pravila avstrijske banke so z malimi izjemami prevzeta od avstro-ogrške banke. Da vodstvo zavoda ne preide v tuje roke, zato jamči določba, da mora biti izmed 21 članov generalnega sveta najmanj 15 članov avstrijskih državljanov.

Nova banka bo imela seveda pravico odajati tudi bankovce. Ti bankovci pa bodo popolnoma kriti v zlatu, kar bo za avstrijsko trgovino in industrijo ravno tako velikega pomena kakor za državo.

Avstrijskim trgovcem in industrialcem, ki si bodo nabavili bankovce novega zavoda, bo omogočena stalna kalkulacija zlasti v mednarodni trgovini, kjer se računa vse v zlatu. Kakor hitro pa se bo novi, solidni denar udomachil preko trgovine v mednarodnem prometu bodo začeli povpraševati po njem tudi domači hranilci. Danes je varčevanje v Avstriji — tudi pri nas ni tozadevno nič boljše — jako težka stvar. Kdo naj vloži v hranilnico nekaj tisoč kron po 4 odstotke, ko lahko z gotovostjo računa, da bo ves njegov vložen kapital z obrestmi vred čez eno leto že komaj polovico ali pa še manj vreden kot je danes? Otdot silno povpraševanje po zdravi valutni in po blagu! Kakor hitro pa bodo imeli ljudje v svoji deželi svoj »zdrav« t. j. zlati denar, ga bodo kupovali za vsako ceno, t. j. oni bodo zamenjali svoje stare papirnate krona za zlate po dnevi tržni ceni. Dobili bodo sicer malo novega denarja za velike vsote starega, ampak novi denar bo vsaj ostal to, kar je, dočim bi stara papirnata krona gotovo dosegla prejal slej »višino« boljševiskega rublja. Kakor hitro bo Avstrija dobila nov denar, bo imela torej nekaj časa »dvoirno« valuto, t. j. novo zlato in staro papirnato. Razmerja med obema pa ne bo določevala država, ampak trg. Ni pa dvoma, da bo papirnata avstrijska krona tekom časa izginila in na njeno mesto bo stopil zopet zlati denar, katerega bo sicer malo, ampak zlat bo in bo nekaj zalegal.

Na ta način se bo avstrijska država mogče le izognila proglasitvi formalnega bankrota, ker bo z ustanovitvijo nove emisijske banke takorekoč nevidno in neobčutno prepeljala svoje staro valutarno gospodarstvo v novo, ki bo osnovano na svetovni zlati pariteti, katero so že itak dejansko dosegle skoro vse blagovne cene, zlasti kruh, od čegar cene je vse ostalo odvisno.

Razmerje med državo in novo banko pa bo precej drugačno kot je bilo doslej. Ena najvažnejših tozadevnih določb je ta, da nova banka ne bo smela dovoljevati državni finančni upravi absolutno nikakega kredita, s čemur bi zopet padla v stari greh vedno naraščajočega tiskanja bankovcev. To bo pri novem zavodu izključeno. Država bo dobila od banke le toliko, kolikor bo imela pri njej »na dobrem«, torej toliko kakor vsak trgovec, eden več, drugi manj. Pač pa bo nova banka dolžna vršiti za državo brezplačno različne denarne transakcije z denarjem, ki ga bo imela vložena pri njej državna finančna uprava.

Ustanovitve nove avstrijske banke po označenih načelih pomenja prvi korak na potu »nazaj k zlatu«, na potu, kamor bomo morali prej ali slej kreniti tudi — mi. Zato bo prav, če bodo naši gospodarski krogi zadevno nove avstrijske banke kar najpazliverješe za sledovali.

— Zlati trg. Cene žitu so bile v Vojvodini sledeče: pšenica 15.30 K, koruza 12.80. — Drugeče je položaj nespremenjen.

— Stanje papirnatega denarja. Po izkazu Narodne banke z dne 8. t. m. se je od zadnjega izkaza stanje papirnatega denarja povečalo za 45 milijonov dinarjev in znaša sedaj 4.853.558.590 di-

narjev. Reeskomptni menjalni kredit se je povečal za 24.761.611 dinarjev.

g Nova carinska tarifa. Službene novice z dne 17. t. m. prinašajo nove spremembe v naši izvojni carinski tarifi.

g Nove poštnne znamke je naročilo ministarstvo za pošto in brzovoj v Ameriki.

g Dohodki pristojbin v juniju. Dohodki drž. pristojbin so znašali v juniju: Srbija in Črna gora 11.942.388.48, Hrvatska in Slavonija 6.548.772.57, Bosna in Hercegovina 3.021.178.77, Vojvodina Din 6.337.777.53, Slovenija 3.239.122.69 Din, Dalmacija 740.886.21 Din. — Skupaj znašajo dohodki državnih pristojbin 31.830.126.28 Din nasproti dinarjev 13.470.236.86 v juniju 1921.

g Čekovni promet pri poštni hranilnici v Sarajevu in čekovnih uradih v Zagrebu in v Ljubljani izkazuje v mesecu juniju 1922 sledeč promet: Vlog in dvigov je bilo 311.699 z denarnim promatom od 1.294.292.716.88 Din. — Od tega odpade na clearinški promet 16.981 manipulacij s promatom 217.683.517.76 Din. Novih računov je bilo odprtih t. l. 123, a ustavljenih 13. Število imeteljev tekočih računov je znašalo konec junija 7721. — Stanje ulog koncem junija je bilo 197.792.214.32 dinarjev.

g Povišanje železniških tarifov v Avstriji. Avstrijski železniški minister je pooblaščen, da poviša železniške pristojbine in sicer tako, da pokrije 75 odstotkov deficita železnice.

g Stanje papirnatega denarja na Poljskem. Koncem preteklega meseca se je stanje papirnatega denarja na Poljskem povišalo za 24 milijard na 300 milijard p. mark. Dolg Poljske se je v zadnjem mesecu zvišal od 18 na 235 milijard p. mark.

g Izgubljene obveznice vojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije, postopanje za njih nadomestitev. — Finančna delegacija objavlja uradno: Finančno ministarstvo razglasa z razpisom z dne 9. julija 1922, D. br. 12.836, da je v svrhu nadomestitve (amortizacije) izgubljenih obveznic vojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije enako postopati, kakor je to razglašeno glede predvojnih posojil s tukajšnjim razglasom z dne 8. julija 1922, št. 951/V/Val. ex 1922 Uradni list št. 75 z dne 15. julija 1922).

BORZA.

Zagreb, 20. julija. (Izv.) Devize. Dunaj 0.225 — 0.25, Berlin 16—17.50, Budimpešta 6—6.40, Bu-

karešta 49.50, Italija 883.75—392.50, London 380 — 882, Pariz 705—708, Newyork 84.50, Praga 186 — 189.50, Svica 16.25—164.50, Varšava 1.55—1.60. — Valute. Dolar 83—83.50, Ka 0.30, bolgarski leva 53, Kč 183—185, 20 K v zlatu 280, Km 6.50, napoleondori 270—300, nemške marke 18—19.25, romunski leji 45—48, lire 380—385.

Belgrad, 20. julija. (Izv.) Devize. Dunaj 0.25, Berlin 17.25, Budimpešta 6.20, Bukarešta 49, Italija 388, London 370, Pariz 680, Praga 186.

Curib, 20. jul. (Izv.) Berlin 1.15, New York 521.375, London 23.19, Pariz 43.45, Milan 28.75, Praga 11.60, Budimpešta 0.385, Zagreb 1.525, Bukarešta 3.27, Varšava 0.095, Dunaj 0.0175, avstrijske krome 0.02.

Dunaj, 20. jul. (Izv.) Devize. Zagreb 115.97—116.03, Belgrad 423.88—424.12, Berlin 69.95—70.05, Budimpešta 25.97—26.03, London 164.675—164.725, Milan 167.470—167.530, New York 36.994—37.003, Pariz 3083.50—3084.50, Praga 819.90—820.10, Sofija 229.95—230.05, Curib 7098.75—7101.25, Ameriški dolarji 36.794—36.806, bolgarski levi 224.95—225.05, nemške marke 69.95—70.05, angleški funti 164.575 — 164.625, francoski franki 3069.50—3070.50, italijanske lire 1649.70—1650.80, jugoslovanski dinarji 421.38—421.62, češkoslovske krome 817.10—817.30, madžarske krome 26.095—26.155.

Praga, 20. jul. (Izv.) Dunaj 0.10, Berlin 9.50, Rim 205, Budimpešta 3.1025, Pariz 369, London 22, New York 44.50, Curib 873, avstrijske krome 0.115, italijanske lire 202.

Berlin, 20. jul. (Izv.) Dunaj 1.63, Budimpešta 34.55, Milan 2287.10, Praga 1138.05, Pariz 4194.75, London 2227.25, New York 498.37, Curib 9605.95.

Ljubljanske novice.

lj Umrla je Sabina Zrimšek, dijakinja III. razreda meščanske šole v Lichtenturnovem zavodu, v starosti 16 let. Pogreb bo v soboto ob 4. popoldan iz Miklošičeve ulice št. 9.

lj Kopalni vlaki k Savi na Ježico. Od 24. julija t. l. dalje vozita iz Ljubljane drž. kolodvor do Ježice kop. vlaka z odhodom iz Ljubljane dr. kolodvor ob 13.08 in 19.09 ter se vračata iz Ježice ob 13.25 in 19.30. Ob nedeljah in praznikih vozi mesto onega, ki odhaja iz Ljubljane drž. kolodvor ob 13.08, oziroma iz Ježice ob 13.25, kopalni vlak z

odhodom iz Ljubljane drž. kolodvor ob 13.43, oziroma iz Ježice ob 14. uri. Za kopalni vlak je dovoljena polovična voznina toda le, ako se vporabi kopalni vlak tja in nazaj isti dan.

lj Izpíte za strojnega inženirja je dovršil z odliko na visoki tehnični šoli v Gradcu gospod Ivan Gliha, sin tukajšnjega prejemnika dohodninskega urada! — Čestitamo!

lj Policijska kronika. Anton Pleško, Ivan Sušteršič in Anton Pirnat so se stekli na Ižanski cesti. Precej opraskane pretepače sta aretirala dva policijska stražnika. — Ivan Indof je razbil v gostilni Frančiške Novak na Rimski cesti kozarec in steklenico ter pričel brez povoda daviti mirnega gosta Jožefa Slugo. Ogorčeni gosti so Indofa izročili policiji. — Trgovcu Matevžu Drenliju je bil na Vodnikovem trgu ukraden 2000 K vreden dvo-ročen vozček. — Prodajalki slaščic Mariji Tavčar je bila ukradena deska s približno 200 kosi slaščic. Tavčarjeva je bila za 700 kron oškodovana.

Cerkveni vestnik.

c I. pokrajinski euharistički kongres v Varaždinu na Hrvaškem za Varaždin in okolico, Medjimurje in sosedno Slovenijo se priredi 26. in 27. avgusta. Vabila so poslana sosednim župnijam v Sloveniji, katere bi se mogle udeležiti. Spored bomo prinesli pravočasno.

Orlovski vestnik.

Tekmovalci za Brno! Izbirna tekma vseh tekmovalcev, ki se udeležijo tekme v Brnu je v nedeljo dne 23. julija ob 5. uri zjutraj ob lepem vremenu na Medijatovem dvorišču v slučaju slabega vremena pa v telovadnici Ljudskega doma. Vsi bratje, ki se hočejo udeležiti tekem v Brnu morajo priti k izbirni tekmi. Zunanji bratje se pripelejo že v soboto zvečer v Ljubljano. K tekmi so vabljeni tudi drugi bratje in prijatelji Orlovstva. Vad. zbor J. O. Z.

Ribnica. Z odlokom Inšpektorata drž. železnice Ljubljana št. 1089/K dne 20. 7. 1922 dovoljena polovična voznina vsem udeležencem prve javne prireditve ribniškega orl. krožja v nedeljo 23. t. m. Na drugo in bradli nastopi tudi slepec br. Al. Levstek. Za udeležnike sv. maša ob 11. uri

V Komendi pri Kamniku se vrši orlovski prireditve v nedeljo dne 23. julija na vrtu g. Mejača ob 3. pop. s sodelovanjem sosednih bratskih odsekov. Pri prireditvi bo svirala mengeška godba. Okoličanom, posebno Ljubljancem, se nudi prav prijetna prilika za izlet v prijazno Komendo, ker je ugodna zveza s Kamniškim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 13.00, pride okoli 14.00 v Jarše oziroma Homec, odkoder je pičlo uro peš-pota v Komendo. Zvečer odhaja vlak ob 20.22. Izletnikom, če se pravočasno priglasijo se lahko dopolneje vozovi na postajo Jarše-Mengeš.

Ljubljana — Sv. Jakob. Vsi bratje telovadci se zberite danes točno ob pol 7. zvečer v Sentjakovski Prosveti. Seboj je prinesli kompletne telovadno obleko. — Načelnik.

Orel Krakovo-Trnovo. Jutri v soboto ob 8. zvečer sestanek vseh članov.

Prosveta.

pr Knjiga o čehoslovski republiki, ki jo je spisal strokovnjak dr. Šarabon, v par dne izide. — Opremljena bo z izborno karto republike. Cena bo približno 12 Din izvod, pri skupnih naročitih primeren popust. — Knjiga se naroča pri Društveni nabavni zadrugi v Ljubljani, Ljudski dom. Posebno pomembna in zanimiva bo knjiga za one, ki potujejo v češkoslovsko republiko, posebno pa za udeležence brnskega zleta.

Turistika in sport.

Klub kolesarjev in motociklistov »Hripace« v Ljubljani, priredi v nedeljo 23. t. m. izlet v Kamnik. Pri tej priliki se vrši pop. ob 8. na glavnem trgu Kamnika polzeva dirka, katere se udeležijo tudi dame. Za prave te polzeve dirke so razpisane 3 krasna izvanredna darila, za katera vlada veliko zanimanje. Vabijo se vsi člani in članice kakor tudi vsi ljubitelji kolesarskega športa, da se udeležijo tega izleta in tekme. Odhod točno ob 1.30 popoldne izpred kavarne »Prežerna« v Ljubljani. — Odbor.

Dva korespondenta

s trgovsko ali bančno prakso, popolnoma zmožna angleščine, slovenščine in nemščine, išče za takojšnji nastop rudniško podjetje v Sloveniji. Ponudbe z navedbo zahtevkov pod »RUDNIK 2943« na upravo SLOVENCA.

Učenca,

14 let starega, s primerno šolsko nazobrazbo, sprejme A. SUŠNIK, železnina, Ljubljana.

PRODAJALKA,

boljša moč, mlajša, dobro izurjena v specceriji ali delikatesni stroki, se sprejme takoj proli dobri plači v Ljubljani. Izurjene v delikatesni stroki imajo prednost. — Ponudbe z navedbo dosed službe pod »Zanesljiva« na upravo lista.

ZOBNI ATELJE

Ferdinand PALOVEC

ne ordinira od 20. julija do 15. avgusta.

Varčna gospodinja

vkuhava za zimo zelenjad in sadje — Kozarce in aparate ima v zalogi — Fr. Stupica LJUBLJANA, Gospodarska cesta št. 1, trgovina z železino in poljed. stroji.

Naprodaj je radi selitve

VILHA na deželi

tik kolodvora, s krasnim cvetličnim, sadnim in zelenjadnim vrtom. Zamenjam jo tudi za malo bišo v Ljubljani. Vprašanje na dr. Raznožnika, Vel. Lašče. 2933

Objava.

Dne 25. julija 1922 ob 9. uri dop. se vrši na licu mesta v Ljubljani, Pred igriščem št. 1 potom mest. magistrata prostovoljna javna dražba enega para konj, 3 vozov, ene slamoreznice, konjske vprege za 4 pare konj, okrog 6000 kg sena, enega čevljarkega živalnega stroja »Singer«, enega godbenega električnega avtomata ter klocketnih vodnih aparatov in 46.000 parov podkev za čevlje.

AVGUST SKOF.

Večje množine prvovrstnega

splitskega Portland cementa

:: na razpolago pri tvrdki: H. PETRIČ, LJUBLJANA :: skladišče »Balkan«.

Jako važno!

Županstvo VRTOJBA vabi vse v tukajšnji občini rojene ali pa še vedno semkaj pristojne rojake, kateri še niste zadobili jugoslovanskega državljanstva po opiciji, da nemudoma vpošljete podpisano družinsko stanje Vaših družin z navedbo imena, priimka, očetovstva, materinstva, dneva, meseca in leta rojstva vsakega posameznika. Ker je to za Vašo osebo korist, ne odlašajte! 2945 Župan: IGNACIJ SOBAN.

5 vagonov suhega bukovega OGLJA

— po dogovorjeni ceni naprodaj. — Naslov pove upravnitvo SLOVENCA pod št. 2946.

Prodajam DEŠKO KOLO

v dobrem stanju. — Žabjck št. 3, III. nadstropje, na desno. 2932

Poravnajte naročnino!

1 Roleita (Stahlroleaux), nova, za okno, 106 cm svetlobe, kompletno, 1 železno dvokržno okno, svetlobe 186 + 126 cm, tudi za podstrešna vrata pripravno, naprodaj. — Poizve se v gostilni RUPAR, Tržaška cesta št. 11.

Dobro vpeljana

TRGOVINA s šolskimi potrebščinami

in galanterijo poleg meščanske in ljudske šole, v večjem industrijskem kraju, z inventarjem vred, naprodaj. — Ponudbe pod: »Bodočnost« na upravo lista. 2925

POZOR! Dne 30. julija se vrši

prosv. javna dražba lepega posestva

na licu mestu v splošno znanem zdravilišču v TOPLICAH, polit. okr. Novo mesto: HIŠA z gospodarskim poslopjem, inventarjem, gozdovi, travniki in lepe NJIVE. Pogoji dražbe so v pogled na Bleivisovi cesti št. 14 in pri županstvu v Toplicah. 2908

Nova lekarna.

P. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril lekarno v Ljubljani, na Karlovski cesti št. 2.

Ph. Mr. G. Bakarčič.

Nr. I. 570/22—1. 2918

Razglas

o prostovoljni javni dražbi nepremičnin.

Na prošnjo g. Marije Trnkoczy v Ljubljani in ostalih solastnikov se bode prodajala dne 10. avgusta ob 1. uri popoldne v hotelu »Zlatorog« ob Bohinjskem jezeru na prostovoljni javni dražbi nepremičnina pod vlož. št. 285 d. o. Studor kot celota (gozd Strgarjevec). Izključna cena znaša 2.000.000 K (treci: dva milijona kron. Ponudbe pod to izključno ceno se ne sprejemajo.

Morebitne zastavne pravice tabularnih upnikov ostanejo nedotaknjene, prodajalci pa se zavezujejo izročiti dražitelju prodano nepremičnino bremenprosto v last. Zdražitelj je na svojo ponudbo takoj vezan, prodajalci pa si pridržijo rok 14 dni za pomislek, ali prodajo odobro ali ne.

Vsak ponudnik ima položiti pred začetkom dražbe kot vadij 10% izključne cene v roke sodnemu komisariju. Ostali dražbeni pogoji se lahko vpogledajo v pisarni podpisanega sodnega komisarija ali pa v pisarni notarja g. Aleksandra Hudovernika v Ljubljani.

Nepremičnina vl. št. 285 d. o. Studor sestoji iz: parc. št. 1814, travnik, obseg 1 ha, 85 a, 30 m² parc. št. 1813, travnik, obseg 3 ha, 77 a, — m² parc. št. 1815, travnik, obseg 2 ha, 59 a, 25 m²

skupaj . . . 8 ha, 21 a, 55 m²

Pripomni pa se, da so te parcele v resnici gozdi.

ALOŽIJ PEGAN, notar kot sodni komisar.

Helena Cerar, rojena Peterlin danes 20. julija ob 3/4 na 6 zjutraj, po dolgi in mučni boleznini v 67. letu starosti, večkrat previdena s sv. zakramenti za umirajočo, zaspala v Gospodu. Pogreb se vrši v soboto 22. t. m. ob 9 zjutraj iz hiše žalosti v Stobu na farno pokopališče v Domžalah. Draga nepozabna, počivaj v miru! Stob pri Domžalah, 20. julija 1922. Franc Cerar, soprog. Anton, Franjo, sinova. Marija, Frančiška in Helena, hčere. Vsi ostali sorodniki.

Najboljši škrič jugoslovanskega proizvoda „SALONIT“ izdelan iz znanega cementa znamke SALONA od tvrdke SPLIT, dion. društvo za cement portland. — Najboljše in najcenejše sredstvo za pokrivanje streh. Glavna zalog: OBNOVA gradbena družba z o. z. v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Slovenec«. Odgovorni urednik Mihalj Moškerc v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.